

Příklad č. 5

Theodor Dragic je národností Srb, který před rokem 1991 žil v bosenském Prijedoru. V dubnu 1992 převzali Srbové násilně kontrolu nad Prijedorem za podpory srbských armádních jednotek. Theodor Dragic vstoupil do nepravidelných vojenských jednotek, složených z dobrovolníků, které podléhaly srbskému armádnímu velení. T. D. se účastnil jejich dalších operací v okolí Prijedoru, namířených proti osadám osídleným bosenskými Muslimy. Při těchto operacích se bezprostředně účastnil plenění domů a majetku civilních osob, účastnil se jejich deportací do sběrných táborů v okolí Prijedoru.

Civilisté, kteří nebyli v průběhu těchto bojů zabiti, byli hromadně přemísťováni a drženi v zajetí v táborech v okolí Prijedoru. T. D. se stal jedním z příslušníků ostrahy tábora vytvořeného v prostorách bývalé keramičky Keraterm. Účelem těchto táborů bylo konečné odstranění nersbského obyvatelstva z území, na němž měl být vytvořen srbský stát v Bosně a Hercegovině. Převážně Muslimové zde byli drženi s cílem jejich fyzické likvidace, event. přesunu do předem vyhrazených oblastí.

Zadržení byli po svém příjezdu do tábora prohledáni, veškeré cennosti jim byly zabavovány, řada z nich byla zbita ještě před tím, než byli rozmísťováni do někdejších výrobních hal. Nakládání s těmito osobami vedlo ve většině případů k smrti v důsledku bití a špatných životních podmínek v táboře (žádná zdravotní péče a ošetřování, omezený přísun potravin). Muži, ženy a děti byli drženi odděleně.

Řada zadržených byla podrobována výslechům prováděným tzv. inspektory (příslušníky tzv. srbské domobrany jako zárodku nových srbských bezpečnostních sil v Bosně) z Banja Luky a Prijedoru. Při těchto výsleších byli podrobováni bití (k bytí bylo používáno jakýchkoliv zbraní a nástrojů od policejních tomf po baseballové pálky), mnoho jich bylo při těchto úkonech přímo zabito, nebo usmrceno posléze jako výsledek zinscenovaných procesů, jež se odehrávaly za účasti velitelů tábora. K výslechům a takovým procesům docházelo vždy za přítomnosti ostatních zadržovaných osob.

T. D. působil v táboře jako řadový příslušník ostrahy v základní hodnosti a bez jakékoliv velitelské pravomoci.

V roce 2000 byl zadržen na území Kosova a předán úřadu prokurátora Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii. V řízení před ICTY vyšlo rovněž najevo, že se v roce 1998 účastnil jako příslušník jugoslávských ozbrojených sil plenění civilního majetku v severních částech Kosova. T. D. v řízení připustil, že věděl o účelu, k němuž byl tábor Keraterm založen, a že byl svědkem nelidského zacházení se zadržovanými civilními osobami. Svědci těchto událostí vypověděli, že se účastnil minimálně 5 usmrcení zadržených osob, účastnil se rovněž zinscenovaných procesů jako dozorce a v několika těchto případech osobně vykonával popravu.

Otázky:

- 1. Zabývájte se trestní odpovědností T. D. podle mezinárodního práva. Za jaké konkrétní činy podle mezinárodního práva může nést odpovědnost?**
- 2. Uveďte, zda zacházení se zadržovanými by bylo možné kvalifikovat jako akty genocidy, nebo se jedná charakterem a intenzitou o některou skutkovou podstatu zločinů proti lidskosti? V čem spatřujete rozdíl mezi genocidou a pronásledováním z politických, rasových či náboženských důvodů?**

3. **Změnilo by se posouzení trestněprávní odpovědnosti, pokud by byl T.D. velitelem tábora? Pokud ano, v jakém směru?**
4. **Lze v okolnostech jednání T. D. nalézt přitěžující a polehčující okolnosti? Jaké?**
5. **Změnilo by se postavení T. D. v případě, že by tyto činy vykonal nikoliv jako příslušník pravidelné armády, nýbrž jako člen domobrany?**
6. **Měla by na jurisdikci ICTY vliv skutečnost, že by T. D. byl před svým předáním odsouzen za některé shora uvedené činy před jugoslávským trestním soudem podle jugoslávských trestních norem, např. tak, že by byl shledán vinným ze spáchání vraždy a odsouzen k trestu odnětí svobody, přičemž by již vykonal 1 rok trestu na území Jugoslávie?**
7. **Je ICTY příslušný také k posouzení jednání T. D. v Kosovu v roce 1998? Jaké argumenty byste k podpoře svého tvrzení použil(a)?**

Prameny:

Statut Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii

Judikáty Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii (<http://www.un.org/icty/>)

Šturma, P.: Mezinárodní trestní soud a stíhání zločinů podle mezinárodního práva. UK, Praha 2002.